

ЗАЦВЯРДЖАЮ
Прарэктар па вучэбнай рабоце
дзяржаўнай установы адукацыі
“Гомельскі абласны інстытут
развіцця адукацыі”

В.А.Блажко

.12.2025

Тэматыка выпускных работ

Настаўнікі беларускай мовы і літаратуры

1. Павышэнне эфектыўнасці педагагічнай дзейнасці настаўніка беларускай мовы і літаратуры па фарміраванні функцыянальнай пісьменнасці навучэнцаў.
2. Рэалізацыя лінгвакультуралагічнага падыхода да выкладання беларускай мовы і літаратуры.
3. Рэалізацыя тэкстацэнтрычнага падыхода да выкладання беларускай мовы і літаратуры.
4. Рэалізацыя кампетэнтнаснага падыходу ў працэсе навучання вучэбным прадметам “Беларуская мова” і “Беларуская літаратура”.
5. Сучасныя падыходы да духоўна-маральнага і грамадзянска-патрыятычнага выхавання сродкамі вучэбных прадметаў “Беларуская мова” і “Беларуская літаратура”.
6. Фарміраванне чытацкай пісьменнасці вучняў пры навучанні беларускай мове і літаратуры.
7. Выхаваўчы патэнцыял беларускай мовы і літаратуры ў фарміраванні патрыятычных і маральных каштоўнасцей.
8. Эфектыўныя метады і прыёмы падрыхтоўкі навучэнцаў да ЦЭ па беларускай мове.
9. Тэставыя формы работы на ўроку як адзін з відаў кантролю ведаў навучэнцаў па беларускай мове.
10. Інфармацыйныя камп’ютарныя тэхналогіі ў практыцы навучання беларускай мове і літаратуры.
11. Эфектыўныя формы, метады і прыёмы актывізацыі вучэбна-пазнавальнай дзейнасці на ўроках беларускай мовы і літаратуры як сродку фарміравання камунікатыўных кампетэнцый і развіцця крытычнага мыслення.
12. Арганізацыя кантрольна-ацэначнай дзейнасці на ўроках беларускай мовы.
13. Стварэнне спрыяльных умоў для работы з вучнямі, якія маюць нізкую матывацыю да вучэбна-пазнаваўчай дзейнасці.
14. Удасканаленне моўнай (маўленчай) кампетэнцыі навучэнцаў на ўроках беларускай мовы і (ці) беларускай літаратуры.
15. Кампетэнтнасна-арыентаваныя заданні і іх прымяненне на ўроках беларускай мовы і літаратуры.

16. Работа са слоўнікамі на ўроках беларускай мовы і літаратуры як сродак павышэння моўнай і маўленчай кампетэнцыі навучэнцаў.
17. Арганізацыя работы па выкарыстанні міжпрадметных сувязей на ўроках беларускай мовы і літаратуры.
18. Выкарыстанне матэрыялаў вучэбных модулей Адзінага інфармацыйна-адукацыйнага рэсурсу ў адукацыйным працэсе па беларускай мове і літаратуры.
19. Удасканаленне арфаграфічнай (пунктуацыйнай) пісьменнасці вучняў на ўроках беларускай мовы.
20. Вывучэнне сучаснай беларускай літаратуры ў школе.
21. Асаблівасці падрыхтоўкі і правядзення навучальных заняткаў пры арганізацыі вывучэння беларускай мовы на павышаным узроўні.
22. Арганізацыя вучэбна-даследчай дзейнасці вучняў па вучэбных прадметах “Беларуская мова” і “Беларуская літаратура”.
23. Выкарыстанне электронных адукацыйных рэсурсаў на ўроках беларускай мовы і літаратуры.
24. Выкарыстанне тэхналогіі візуалізацыі на ўроках беларускай мовы і літаратуры: асаблівасці і спецыфіка.
25. Сістэма працы настаўніка па падрыхтоўцы навучэнцаў да алімпіяд і конкурсаў па беларускай мове і літаратуры.
26. Факультатыўныя заняткі як форма дыферэнцыяцыі навучання, якая садзейнічае фарміраванню функцыянальнай адукаванасці.
27. Эфектыўныя метады і прыёмы пры выкладанні найбольш складаных тэм курса беларускай мовы.
28. Выкарыстанне сродкаў музейнай педагогікі (вучэбных экскурсій) ў адукацыйным працэсе па беларускай мове і літаратуры.
29. Фарміраванне станоўчай матывацыі ў працэсе навучання беларускай мове і літаратуры як аднаго з вядучых фактараў выніковасці ўдзелу вучняў у алімпіядах і конкурсах.
30. Выкарыстанне тэхналогій штучнага інтэлекту на ўроках беларускай мовы і літаратуры для павышэння матывацыі навучэнцаў.

Нарматыўныя прававыя дакументы

1. Кодэкс Рэспублікі Беларусь аб адукацыі ад 13 студзеня 2011г. са зменамі, унесенымі Законам Рэспублікі Беларусь ад 14 студзеня 2022 г. № 154-3. Па стане на 1 вер. 2022 г. – Мінск : Нац. цэнтр прававой інф. Рэсп. Беларусь, 2022. – 512 с.

2. Канцэпцыя развіцця сістэмы адукацыі Рэспублікі Беларусь да 2030 года. – URL: <https://edu.gov.by/kontseptsiya-do-2030-goda/kancypciya.pdf> (Дата звароту: 01.09.2025).

3. Аб атэстацыі вучняў пры засваенні зместу адукацыйных праграм агульнай сярэдняй адукацыі. – URL: <https://pravo.by/document/?guid=12551&p0=W22238659&p1=1&p5=0> (Дата звароту: 01.09.2025).

4. Інструктыўна-метадычны ліст Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь «Аб арганізацыі ў 2025/2026 навучальным годзе адукацыйнага працэсу пры вывучэнні вучэбных прадметаў і правядзенні факультатыўных заняткаў пры рэалізацыі адукацыйных праграм агульнай сярэдняй адукацыі». – URL: <https://adu.by/ru/homeru/obrazovatelnyj-protsess-2024-2025-uchebnyj-god/obshchee-srednee-obrazovanie/instruktivno-metodicheskie-pisma.html> (Дата звароту: 18.08.2025).

6. Метадычныя рэкамендацыі па фарміраванні культуры вуснага і пісьмовага маўлення ва ўстановах адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі [Электронны рэсурс]. – URL: <https://adu.by/ru/homeru/obrazovatelnyj-protsess/obshchee-srednee-obrazovanie/metodicheskie-rekomendatsii-ukazaniya.html> (дата звароту: 29.08.2025).

7. Метадычныя рэкамендацыі па выкарыстанні тэхналогій штучнага інтэлекту ў адукацыйным працэсе ўстаноў агульнай сярэдняй адукацыі [Электронны рэсурс]. – URL: https://adu.by/images/2025/07/09/1455_08_07_2025_IMP_II.pdf (дата звароту: 03.09.2025).

8. Адукацыйныя стандарты агульнай сярэдняй адукацыі, зацверджаныя пастановай Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь ад 26.12.2018 № 125 [Электронны рэсурс]. – URL: <https://adu.by/images/2023/obr/obr-standarty-ob-sred-obrazovaniya.pdf> (дата звароту: 26.08.2025).

Асноўная

1. Валочка, Г. М. Фарміраванне функцыянальнай (камунікатыўнай) пісьменнасці вучняў сродкамі моўнай і літаратурнай адукацыі: Дыдактычны патэнцыял сучасных вучэбных дапаможнікаў / Г. М. Валочка // Роднае слова. – 2022. – № 9. – С. 84–88.

2. Валочка, Г. М. Функцыянальная адукаванасць навучэнцаў як каштоўнасць прыярытэт сучаснай моўнай адукацыі / Г. М. Валочка, В.У. Зелянко // Роднае слова. – 2023. – № 7. – С. 69–72.

3. Валочка, Г. М. Дыягнастычныя матэрыялы для праверкі сфарміраванасці прадметных і метапрадметных адукацыйных вынікаў (Беларуская мова. VI – VII класы) / Г. М. Валочка // Беларуская мова і літаратура. – 2024. – № 5. – С. 3–9.

4. Васілевіч, С. Л. Падрыхтоўка да цэнтралізаванага экзамену па беларускай мове: практычныя заданні з адказамі: комплексы № 48 / С. Л. Васілевіч // Беларуская мова і літаратура. – 2025. – № 10. – С. 52–55.

5. Васюковіч, Л. С. Чытанне вучэбнага тэксту як метапрадметная дзейнасць / Л. С. Васюковіч // Беларуская мова і літаратура. – 2020. – № 9. – С. 46–53.

6. Клімовіч, Л. І цяжка, і важна, і неабходна. Мадэль фарміравання грамадзянскасці і патрыятызму ў вучняў / Л. Клімовіч // Минская школа сёння. – 2021. – № 4. – С. 52–57.

7. Исаев, Е. И. Педагогическая психология: учебник для вузов / Е. И. Исаев. – М.: Юрайт, 2020. – 347 с.

8. Васюковіч, Л. С. Чытанне вучэбнага тэксту як метапрадметная дзейнасць / Л. С. Васюковіч // Беларуская мова і літаратура. – 2020. – № 9. – С. 46–53.

9. Корзун, А. У. Пераказ як форма дзяржаўнага экзамену: асаблівасці і практыка (з вопыту працы) / А. У. Корзун // Беларуская мова і літаратура. – 2024. – № 1. – С. 3–6.

10. Мінкевіч, Г. А. Арганізацыйна-педагагічныя ўмовы паспяховай падрыхтоўкі навучэнцаў да алімпіяды / Г. А. Мінкевіч // Беларуская мова і літаратура. – 2021. – № 1. – С. 42–46.

Дадатковая

1. Корнева, С. У. Міжпрадметныя сувязі на ўроках беларускай мовы і літаратуры / С. У. Корнева // Образование Минщины. – 2023. – № 2 (103). – С. 67–69.

2. Валочка, Г. М. Метадычная схема напісання сачынення / Г. М. Валочка // Беларуская мова і літаратура. – 2023. – № 4. – С. 23–27.

3. Валочка, Г. М. Сачыненне ў сістэме развіцця звязнага маўлення навучэнцаў / Г. М. Валочка // Беларуская мова і літаратура. – 2023. – № 3. – С. 3–8.

4. Васілевіч, С. Л. Падрыхтоўка да цэнтралізаванага экзамену па беларускай мове: практычныя заданні з адказамі: комплексы №49-50 / С. Л. Васілевіч // Беларуская мова і літаратура. – 2025. – № 11. – С. 50–57.

5. Васюковіч, Л. Вучэбны тэкст ва ўмовах сучасных адукацыйных рэсурсаў / Л. Васюковіч // Роднае слова. – 2020. – № 8. – С. 44–48.

6. Зелянко, С. В. Сітуацыйныя задачы на ўроках беларускай мовы: тэорыя і практыка / С. В. Зелянко // Беларуская мова і літаратура. – 2025. – № 10. – С. 32–35.

7. Ляшчынская, В. А. Фразеалагізмы як міні-тэксты з максімумам інфармацыі на ўроках беларускай мовы / В. А. Ляшчынская. – Роднае слова. – 2023. – № 10. – С. 56–58.

8. Казачэнка, І. Лінгвістычныя гульні анлайн / І. Казачэнка // Роднае слова. – 2020. – № 9. – С. 45–46.

9. Казачэнка, І. Р. Фарміраванне чытацкай пісьменнасці праз выкарыстанне інтэрактыўных заданняў як сродкаў візуалізацыі / І. Р. Казачэнка // Адукацыя і выхаванне. – 2023. – № 3 (375). – С. 71–74.

10. Казловіч, А. Ю. Урок для дарослых “Прыём трыміно ў развіцці чытацкай пісьменнасці вучняў / А. Ю. Казловіч // Народная асвета. – 2022. – № 11. – С. 32–35.

11. Ступчык, Н.Ф. Маўленчыя сігналы-клішэ як спосаб навучання сачыненню-разважанню / Н. Ф. Ступчык // Беларуская мова і літаратура. – 2024. – № 1. – С. 8–6.

12. Якімовіч, А.М. Вывучаем часціны мовы: практыкум/А.М.Якімовіч// Беларуская мова і літаратура.-2024.-№12.-С.35-41.